

Att kringgå övervakning på nätet

Övervakning och reglering av nät-communitys väcker ofta motstånd av personer som genom olika tekniker försöker undgå övervakningen. **Ann-Charlotte Palmgren** är doktor i Genusvetenskap vid Åbo Akademi och har analyserat ätstörningar i bloggar.

Sjuhundrasjuttioniotusensjuhundratjugotvå är antalet jag hittade när jag letade efter instagramfotografier som är kategoriserade av användare som thinspiration, en term som används för att hänvisa till främst bilder som inspirerar till vikminskning. Det är många träffar, oerhört många, och jag hade antagligen hittat fler om jag fortsatt leta. Men framför allt är antalet fotografier förvånande eftersom instagram förbjuder hashtaggen #thinspiration, i likhet med hashtags såsom #probulimi och #proanorexia. Om jag hade sökt med dessa ord hade jag inte hittat några. Inte ett endaste fotografi. För att hitta fotografierna gick jag inte genom några murar, inte heller behövde jag som en hacker bryta mig fram. Istället använde jag språket på ett kreativt sätt. Jag skrev en etta istället för ett i. Jag skrev bokstaven o fem gånger istället för en gång. Jag bytte ut bokstaven i mot ett e. Om jag letat med andra termer hade jag säkerligen fått betydligt fler träffar, för att inte tala om alla fotografier som inte överhuvudtaget kategoriserats. Det går inte att förbjuda thinspiration på instagram.

När jag, i min doktorsavhandling, analyserade hur ätstörningar görs i svenskspråkiga bloggar studerade jag bloggar i en svensk nätgemenskap, och fann likheter med instagram även om det här handlade om text istället för bilder. Nätgemenskapen var speciell på så sätt att administratörerna har fastställt tjugotvå regler, varav en förbjöd thinspiration-material och moderatorerna hade rätt att radera sådant material utan förvarning. Materialet raderades om det upptäcktes, visade det sig. Rätt snart hittade jag blogginlägg som handlade om ätstörningar och som kunde inspirera till viktninskning. Jag letade inte efter inlägg där ordet ätstörning förekom, utan jag letade efter ordet kropp. Inledningsvis var min avsikt att studera alla sorters kroppar som förekom i ungdomars bloggar, men upptäckten av uttryckligen den ätstörda kroppen begränsade min studie.

Jag upptäckte att ord som kunde relateras till den ätstörda kroppen, exempelvis mat och ätande, stavades konsekvent fel eller innehöll punkter eller apostrofer mellan bokstäverna. Dessa felstavningar, punkter och apostrofer gjorde att nätgemenskapens sökmotor inte hittade inlägg

gen om en moderator skulle få för sig att söka. En möjlig tolkning är att förstå denna form av skrivsätt som motstånd. Utifrån denna tolkning gjordes censureringen för att avvisa blogginlägg där en normativ, icke-ätstörd, kroppslighet inte uppfylldes. Men istället för att det här vann gehör frammanade censureringen kreativ och revolterande stavning. En annan möjlig tolkning är att förstå den kreativa användningen av språket som att bloggaren skapade ett handlingsutrymme genom att manipulera givna ramar. Med andra ord: det går inte att förbjuda thinspiration på bloggar.

Hur kan denna form av (försök till) övervakning, begränsning och förbud på nätet förstås? Det kan handla om en tanke om vem som har tolkningsföreträde eller handlingsutrymme. Svaret är då: inte den ätstörda som inte

#thinspiration

strävar efter en "normal" kropp. Övervakningen kan också sägas handla om att rätta till något problematiskt och allvarligt som kan leda till döden. Men det är svårt att se att undangömmande åstadkommer en räddning. Det kan handla om att tysta ner. Men de nertystade hittar nya, gömda platser och det kan te sig som att ätstörningar inte existerar för de oinvidga. Det kan handla om normalisering av en viss kropp. När jag kontaktade nätgemenskapens verksamhetsledare för att fråga varför regeln infördes, fick jag som svar att många tidigare bloggat om "hur mycket (lite) de hade ätit och hur många kalorier det innehöll. [Bloggsribenterna] gav ut tips för hur man skulle göra för att inte bli hungrig, lade upp bilder på extremt smala kroppar och pratade om hur 'fina' de var. Tack vare dessa regler har vi fått bort det mesta sådant nu". Vad som uppfattades som "fint" skiljde sig mellan bloggarna och ledningen för nätgemenskapen. Thinspiration är alarmerande och problematiskt, med det är också undangömmande.